

**การส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ:  
ผลกระทบต่อวัยรุ่นลำปางและนัยทางกฎหมาย**

ปองปรารณ สุนทรเกสัช  
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง  
Email: aj.pongprad@gmail.com โทรศัพท์ 095 449 8561

**บทคัดย่อ**

รายงานการวิจัย เรื่อง “การส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ: ผลกระทบต่อวัยรุ่นลำปางและนัยทางกฎหมาย” นี้ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาผลกระทบของการส่งข้อความหรือภาพที่มีเรื่องเพศต่อวัยรุ่นจังหวัดลำปาง (2) เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีลักษณะดังกล่าว และ (3) เสนอแนะ กฎหมาย มาตรการ แนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันเยาวชน จากความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นจากการส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และสัมภาษณ์กลุ่มวัยรุ่นชายหญิงเพศละ 1 กลุ่ม ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

ผลการศึกษาพบว่า มีผู้เคยได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ ร้อยละ 65 ข้อความที่สื่อความหมายทางเพศที่ได้รับมีลักษณะเป็นตลกกลมกล่อมเรื่องเพศมากที่สุด ส่วนใหญ่ได้รับจากเพื่อน เมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศแล้วรู้สึกเฉย ๆ มากที่สุด รองลงมาคือตลกขบขัน และพบว่ามีผู้เคยได้รับภาพที่สื่อความหมายทางเพศ ร้อยละ 70.28 เป็นภาพการโฆษณาขายสินค้ามากที่สุด รองลงมาคือ ภาพการ์ตูนลามกสองแง่สองง่าม ซึ่งได้รับมาจากเพื่อนในโลกออนไลน์ที่ไม่เคยพบตัวจริงมาก่อนมากที่สุด

วัยรุ่นลำปางเห็นว่า การที่มีใครบางคนโพสต์ หรือส่งรูปไป/เปลือยทางอินเทอร์เน็ต มีผลกระทบด้านลบต่อตัวคนโพสต์คือ ถูกมองว่าเป็นคนลามก เสื่อมเสียชื่อเสียง มีปัญหากับคนรอบข้าง และโดยภาพรวมวัยรุ่นลำปางเห็นด้วยว่า การโพสต์ภาพไปเปลือยของผู้อื่นบนโลกออนไลน์ และการส่งต่อภาพ/คลิปไปเปลือยที่ผู้อื่นส่งมาให้ทางสื่อออนไลน์เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่ไม่แน่ใจว่า การมีภาพ/คลิปไปเปลือยไว้ในสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ของตนเองเพื่อเก็บไว้ดูคนเดียว เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่

ในประเทศไทยมีการจัดการกับปัญหาการส่งภาพหรือข้อความที่ไม่เหมาะสมทางเพศทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยใช้กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายคอมพิวเตอร์ ในประมวลกฎหมายอาญาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานผลิต มีไว้ นำเข้า จำ หรือทำให้แพร่หลายซึ่งวัตถุหรือสิ่งของลามก ส่วนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ การละเมิดชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลหรือที่เรียกว่าการหมิ่นประมาททางแพ่ง ส่วนกฎหมายคอมพิวเตอร์ใช้กฎหมายหลักคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

**คำสำคัญ:** การส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ สื่อลามกอนาจารเด็ก ความปลอดภัยในโลกออนไลน์

## Sexting: Impacts on Lampang Teenagers and Law Implications

Pongprad Soonthornpasuch

Lecturer in Laws Program

Lampang Rajabhat University

### Abstract

This research titled “Sexting: Impacts on Lampang Teenagers and Law Implications” aimed to study the impacts of sexting on Lampang teenagers, to investigate Thai laws on sexting and to suggest laws, measures, guidelines to protect violence against youth from sexting. The data were obtained from 400 lampang teenagers by conducting self-administered questionnaires, 2 focus-group interviews and in-depth interviews.

The research found that 65% of Lampang teenagers used to receive verbal sexting. The form received most was dirty joke. The most senders were friends. When the teenagers received sexting, most of them felt nothing and funny respectively. 70.28% of the teenagers used to receive sexual images or video clips. The most forms received were advertising and sexual cartoons respectively. The most senders were online friends.

Lampang teenagers considered that people who posted nude pictures in the Internet would get negative impacts on themselves such as to be considered indecent; had bad reputation, and had troubles with those around them. In general, Lampang teenagers agreed that posting others’ nude pictures online and forwarding or sharing such objects were illegal. However, they were not sure whether keeping nude pictures sent from others in their own devices for personal using was illegal or not.

In Thailand, there were legal approaches on sexting problems via criminal law, civil and commercial law and computer law. Regarding the Criminal Code, the related offences were defamation and the offence of producing, obtaining, importing, trading or supplying obscene materials. Regarding the Civil and Commercial Code, the related offence was wrongful act against the reputation, the credit of another person, which was a civil defamation. Concerning the computer law, the main act applied was the Computer Crime Act B.E. 2550 (2007).

**Keyword:** Sexting, Child pornography, Online safty

## บทนำ

ในประเทศไทย ปัจจุบันพฤติกรรมการสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ปรากฏเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน แต่แม้ว่านวัตกรรม และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ในปัจจุบันจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้ และบางอย่างกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโลกยุคปัจจุบัน เช่น โปรแกรมไลน์ (Line) ซึ่งมีข้อดีคือสามารถติดต่อสื่อสารได้หลายรูปแบบ ทั้งการสนทนา (chat) การส่งเสียง (voice mail) และการสนทนาแบบโทรศัพท์ (Line free call) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นที่สามารถทำให้ติดต่อสื่อสารหลากหลายรูปแบบ และที่สำคัญไม่ต้องเสียเงินเพิ่มเพราะใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตโดยตรง มีหน้า time line คล้ายเฟสบุ๊ก ให้อัพเดทเรื่องราวต่าง ๆ ได้ตลอดเวลาทั้งการใส่รูปภาพ ใส่ลิงค์ ใส่คลิป แต่หากพิจารณาข้อเสีย พบว่าหลายคนเสพติดการสื่อสารในโลกสังคมเครือข่าย ซึ่งส่งผลต่อด้านต่าง ๆ เช่น การทำงาน การเรียน บางคนส่งผลต่อเรื่องครอบครัว ผู้สาว ซึ่งผลจากการเสพติดดังกล่าวทำให้ไม่สนใจสิ่งอื่นรอบตัวทำให้การสื่อสารกับคนรอบข้างนั้นค่อยลงดังที่มีผู้เรียกว่าเป็นสังคมก้มหน้า

นอกจากนั้น ตัวอย่างที่พบเห็นอยู่เสมอคือ การใช้โทรศัพท์มือถือ ส่งข้อความหรือภาพที่มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางไลน์ เฟสบุ๊ก การถ่ายภาพตัวเองที่มีลักษณะเปิดเผยเนื้อตัวร่างกายและมีการเผยแพร่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลายอาจเป็นช่องทางให้วัยรุ่นแอบทำหรือกำลังจะลงมือทำพฤติกรรมอันตรายต่าง ๆ เช่น นัดแนะกันมีเพศสัมพันธ์กันก่อนวัยอันควร (มนต์ทิพย์ ฐานะสุข, 2557) มีการส่งต่อภาพหรือคลิปวิดีโอพฤติกรรมส่วนตัวทางเพศที่ยากที่จะยืนยันได้ว่า เกิดจากเจตนาของบุคคลที่ปรากฏในภาพหรือเป็นการได้มาโดยวิธีการซึ่งละเมิดข้อมูลส่วนตัวของผู้นั้น ผู้ส่งข้อความ หรือส่งต่อข้อความดังกล่าวโดยไม่มีการคัดกรอง อาจไม่ทราบว่าตนอาจเข้าข่ายกระทำความผิดกฎหมาย

ข้อความหรือภาพที่เกี่ยวกับเพศที่ถูกส่งทางโทรศัพท์มือถือ หรือ การส่งข้อความหรือภาพที่มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์นี้ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า sexting (เซ็กส์ทิง) มาจากคำว่า sex ที่แปลว่า เพศ รวมกับ texting หมายถึง การเขียนข้อความในโทรศัพท์มือถือสำหรับส่งข้อความสั้น ๆ สำหรับในงานวิจัยเรื่องนี้จะใช้คำว่า “การส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ” หรือ “เซ็กส์ทิง” ทับศัพท์เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมดังกล่าวเนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีศัพท์บัญญัติเป็นภาษาไทยโดยราชบัณฑิตยสถาน

งานวิจัยเรื่องนี้สนใจศึกษาผลกระทบของการส่งข้อความหรือภาพที่มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางโทรศัพท์มือถือของวัยรุ่นจังหวัดลำปาง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้จำกัดประเภทของบุคคลที่จะทำการศึกษาให้แคบลง โดยเจาะจงเลือกกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเหมาะสม ทั้งในด้านวัยระดับความรู้ การศึกษา และโอกาสที่จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง ความเป็นส่วนตัว การเผยแพร่ชื่อเสียง ความปลอดภัยในโลกออนไลน์ และสื่อลามกอนาจารเด็ก และผู้วิจัยได้ใช้โอกาสในการที่ทำงานอยู่ในจังหวัดลำปาง เลือกวัยรุ่นลำปาง เป็นกรณีศึกษาครั้งนี้

## วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการส่งข้อความหรือภาพที่มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องทางโทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ของวัยรุ่นจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีลักษณะดังกล่าวในประเด็น
  - 2.1 พฤติกรรมเสี่ยง และความปลอดภัยในโลกออนไลน์
  - 2.2 ความเป็นส่วนตัว การเผยแพร่ และชื่อเสียง
  - 2.3 การสร้างเนื้อหาของวัยรุ่นและคุณภาพของข้อมูลในโลกออนไลน์
3. เสนอแนะ กฎหมาย มาตรการ แนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันเยาวชน จากความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นจากการส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ

## ผลการศึกษา

จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน เป็นเพศชาย 166 คน (ร้อยละ 41.50) เพศหญิง 233 คน (ร้อยละ 58.50) ส่วนใหญ่อายุ 20 ปีหรือมากกว่า (ร้อยละ 36.50) สรุปผลได้ดังนี้

### 1. ผลกระทบของการส่งข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ

1.1 มีผู้เคยได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ 260 คน (ร้อยละ 65.16) เป็นชาย 122 คน (ร้อยละ 46.92) เป็นหญิง 138 คน (ร้อยละ 53.08) มีผู้ที่ไม่เคยได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ จำนวน 139 คน (ร้อยละ 34.75) เป็นเพศชาย 44 คน (ร้อยละ 11.00) เพศหญิง 95 คน (ร้อยละ 23.75)

1.2 ข้อความที่สื่อความหมายทางเพศที่ได้รับ เป็นลักษณะของดลกลามกเรื่องเพศมากที่สุด (ร้อยละ 44.50) และได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศมาจากเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 46.92)

1.3 ปฏิกริยาเมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ คือรีบลบทิ้ง (ร้อยละ 54.20) 2.5 และในภาพรวม เมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ รู้สึกเฉย ๆ มากที่สุด (ร้อยละ 45.00) รองลงมาคือตกใจ (ร้อยละ 34.62) และขยี้แฉ่ง (ร้อยละ 31.92 ตามลำดับ)

### 2. ผลกระทบของการส่งภาพที่สื่อความหมายทางเพศ

2.1 มีผู้เคยได้รับภาพที่สื่อความหมายทางเพศ จำนวน 279 คน (ร้อยละ 70.28) เป็นชาย 127 คน (ร้อยละ 45.52) เป็นหญิง 152 คน (ร้อยละ 54.48)

2.2 ภาพที่สื่อความหมายทางเพศที่ได้รับ เป็นภาพการโฆษณาขายสินค้ามากที่สุด (ร้อยละ 53.05) ทั้งนี้ เพศชายได้รับภาพลักษณะโป๊เปลือยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.54 ส่วนเพศหญิงได้รับภาพลักษณะเป็นโฆษณาสินค้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.92

2.3 จากจำนวนผู้เคยได้รับภาพที่สื่อความหมายทางเพศ พบว่าได้รับมาจากเพื่อนในโลกออนไลน์ที่ไม่เคยพบตัวจริงมาก่อนมากที่สุด (ร้อยละ 50.54) เมื่อได้รับภาพที่สื่อความหมายทางเพศ ส่วนใหญ่รับลบทิ้ง (ร้อยละ 61.15)

2.4 ในภาพรวม ความรู้สึกเมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ รู้สึกเฉย ๆ มากที่สุด (ร้อยละ 42.65) รองลงมาคือ รู้สึกขยะแขยง (ร้อยละ 25.45) และตลกขบขัน (ร้อยละ 20.43)

2.5 วิจัยรุ่นล้าปางเห็นว่า การที่มีใครบางคนโพสต์ หรือส่งรูปโป๊/เปลือยทางอินเทอร์เน็ต หรือสมาร์ตโฟน หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อาจจะมีผลด้านลบต่อตัวคนโพสต์คือ ถูกมองว่าเป็นคนลามก (ร้อยละ 17.98) เสื่อมเสียชื่อเสียง (ร้อยละ 16.96) มีปัญหากับคนรอบข้าง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง แฟน/คนรัก เพื่อน นายจ้าง (ร้อยละ 14.74)

2.6 วิจัยรุ่นล้าปางเห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคลตามลำดับมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ทำให้คนแปลกหน้ารู้ข้อมูลส่วนตัว (ร้อยละ 28.51) ทำให้ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลถูกเปิดเผย (ร้อยละ 22.64) และ ทำให้มีการแบ่งปัน แชร์ข้อมูลที่มีผลกระทบเชิงลบต่อบุคคลโดยเจ้าตัวไม่ได้ยินยอม (ร้อยละ 20.55)

### 3. พฤติกรรมเสี่ยง และความปลอดภัยในโลกออนไลน์

3.1 วิจัยรุ่นล้าปางเห็นว่าการโพสต์เบอร์โทรศัพท์ในโลกออนไลน์ อันตราย/ไม่ปลอดภัยมากที่สุด (ร้อยละ 42.13) รองลงมาคือ เป็นเรื่องไม่ควรทำ (ร้อยละ 31.98) ไม่เป็นไร (ร้อยละ 18.27) เป็นเรื่องน่าลอง ตื่นเต้น ทำทาย (ร้อยละ 6.60)

3.2 วิจัยรุ่นล้าปางเห็นว่าการนัดพบหรือเจอกับคนที่รู้จักกันจากอินเทอร์เน็ตอันตราย/ไม่ปลอดภัยมากที่สุด (ร้อยละ 55.22) รองลงมาคือ เป็นเรื่องไม่ควรทำ (ร้อยละ 21.63) ไม่เป็นไร (ร้อยละ 11.20) เป็นเรื่องน่าลอง ตื่นเต้น ทำทาย (ร้อยละ 10.43)

### 4. การสร้างเนื้อหาของเยาวชนเกี่ยวกับเรื่องเพศในสื่อออนไลน์

4.1 ข้อความที่วิจัยรุ่นล้าปางส่งในโลกออนไลน์ ตามลำดับมากไปหาน้อย ดังนี้คือ การพูดคุย ทักทายทั่วไปมากที่สุด (ร้อยละ 47.11) รองลงมาคือ เรื่องตลกทั่วไป (ร้อยละ 25.88) สุภาษิตคำคม (ร้อยละ 17.50) เรื่องตลกสองแง่สองง่าม (ร้อยละ 8.38) และข้อความลักษณะอื่น ๆ (คำวิจารณ์ งานที่ทำ ประสิทธิภาพท่องเที่ยว) (ร้อยละ 1.12)

4.2 ส่วนภาพ/คลิปที่ส่งในโลกออนไลน์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้ สถานที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 29.78) อาหาร (ร้อยละ 24.53) รูปภาพ/คลิปตลก ๆ ที่มีผู้อื่นส่งมาให้ (ร้อยละ 20.58) รูปครอบครัว (ร้อยละ 14.74) คลิปบรรยายความรู้สึกของตัวเอง (ร้อยละ 5.69) รูปเช็ทซ์ของตัวเอง และภาพลักษณะอื่น ๆ (วิดีโอจากยูทูบ รูปตัวเอง ภาพสัตว์ ศิลปินเกาหลี (ร้อยละ 2.34 เท่ากัน)

## 5. ทศนคติ ความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อการส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศและนัยทางกฎหมาย

5.1 สาเหตุที่มีการโพสต์หรือส่งรูปไปเปลือย ในภาพรวมเห็นว่าเพื่อเรียกร้องความสนใจให้ตัวเองดูน่าสนใจและพิเศษ (ร้อยละ 27.34) เพื่อดึงดูดใจคนที่ชอบ (ร้อยละ 14.15) ชอบทำตัวโจ่งแจ้ง (ร้อยละ 11.06) คิดว่าเป็นเรื่องสนุก ตลก ขำ ๆ (ร้อยละ 10.32)

5.2 ทศนคติต่อ “ต่อความชอบที่จะได้รับข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ” ในภาพรวมวัยรุ่นนักลำปางคิดว่าตนไม่ชอบที่จะได้รับข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ (ค่าเฉลี่ย 2.23) โดยเพศหญิงแสดงความคิดเห็นว่า “ไม่เห็นด้วย” (ค่าเฉลี่ย 1.92) ในขณะที่เพศชายแสดงความคิดเห็นว่า “ไม่แน่ใจ” (ค่าเฉลี่ย 2.67)

5.3 โดยภาพรวมวัยรุ่นนักลำปางไม่แน่ใจว่า “การพูดคุยหรือส่งข้อความเรื่องเพศ เช่น เรื่องตลก ลามก สองแง่สองง่าม คำหยาบเกี่ยวกับเรื่องเพศ บนอินเทอร์เน็ต เป็นเรื่องสนุก” (ค่าเฉลี่ย 2.53) ทั้งนี้ หากแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิง “ไม่เห็นด้วย” (ค่าเฉลี่ย 2.26) ในขณะที่เพศชาย “ไม่แน่ใจ” (ค่าเฉลี่ย 2.92)

5.4 ภาพรวมวัยรุ่นนักลำปางไม่เห็นด้วยว่า “การโพสต์ภาพไปเปลือยของตนเองบนโลกออนไลน์ เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย” (ค่าเฉลี่ย 2.33) ทั้งนี้ หากแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิง “ไม่เห็นด้วย” (ค่าเฉลี่ย 2.18) ในขณะที่เพศชาย “ไม่แน่ใจ” (ค่าเฉลี่ย 2.55)

5.5 โดยภาพรวมวัยรุ่นนักลำปางเห็นด้วยว่า “การโพสต์ภาพไปเปลือยของผู้อื่นบนโลกออนไลน์ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย” (ค่าเฉลี่ย 3.65) ทั้งนี้ หากแยกพิจารณาตามเพศ เพศหญิงเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.64) และเพศชายเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.66) โดย ผู้หญิงที่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการโพสต์ภาพไปเปลือยของผู้อื่น ไม่ผิดกฎหมายมีจำนวนมากที่สุด คือ 70 คน คิดเป็นร้อยละ 30.04

5.6 โดยภาพรวมวัยรุ่นนักลำปางไม่เห็นด้วยว่า “การส่งต่อภาพ/คลิปไปเปลือยที่ผู้อื่นส่งมาให้ทางสื่อออนไลน์ไม่ผิดกฎหมาย” (ค่าเฉลี่ย 2.38) หากแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 2.59) ในขณะที่เพศหญิงไม่เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 2.23)

5.7 โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่า “การมีภาพ/คลิปไปเปลือยไว้ในสมาร์ทโฟน แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ของตนเองเพื่อเก็บไว้ดูคนเดียว เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย” (ค่าเฉลี่ย 2.96) หากแยกพิจารณาตามเพศ เพศชายไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.16) และเพศหญิงไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 2.82)

## 6. การสัมภาษณ์กลุ่ม

เกือบทุกคนที่ให้ข้อมูลเคยได้รับภาพหรือข้อความเกี่ยวกับเพศ เช่น รูปผู้หญิงนั่งอาอา รูปไปผู้หญิง ภาพหลุดคารานอนเปลือย คลิปตลก ๆ แต่แฝงเรื่องเพศ ภาพที่มีผู้ถูกเบลีกลเมล์

โดยทุกคนคิดว่าการส่งข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศมีผลกระทบต่อบุคคล ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงบุคคล เสียชื่อตัวเอง เป็นที่อับอายแก่โรงเรียน ส่วนผลกระทบกรณีครอบครัว อาจเป็นสาเหตุให้ทะเลาะกัน หรือเกิดความระแวง ส่วนผลกระทบระดับสังคม จะเป็นประเด็นเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย โดยเฉพาะถ้าเป็นการส่งมาจากคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จัก

ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มวัยรุ่นหญิงทุกคนคิดว่าการส่งข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศมีผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคล เพราะทำให้ข้อมูลส่วนตัวถูกเปิดเผยโดยไม่เต็มใจ หรือถูกกลั่นแกล้ง ส่วนผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มวัยรุ่นชายส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่นชายที่จะส่งภาพหรือข้อความเรื่องเพศทั้ง ๆ ที่หลายคนรู้ว่าบางครั้งเป็นการละเมิดสิทธิ เกิดผลกระทบในทางลบ แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันจนเคยชิน

แต่โดยสรุปผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าการส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศกระทบต่อความปลอดภัยของเยาวชน ไม่ควรให้เด็กอายุต่ำกว่า 6-7 ปี ใช้อินเทอร์เน็ต หรือต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองอยู่ด้วยขณะใช้ อย่างไรก็ตามผลกระทบเกิดขึ้นแต่การที่มีอินเทอร์เน็ตแล้ว เนื่องจากเป็นสื่อที่เยาวชนสามารถเข้าถึงได้ การรณรงค์อาจเป็นดาบสองคมโดยยิ่งเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากรู้อยากลอง ดังนั้น มาตรการคุ้มครองเยาวชนจากผลกระทบด้านลบของการส่งข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ พวกเขาเห็นว่าควรป้องกันโดยห้ามใช้อินเทอร์เน็ตเลยคงไม่ได้ เพราะโลกออนไลน์เป็นพื้นที่สาธารณะ ถ้าห้ามจะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพการรับสาร และมาตรการจำกัดสิทธิการเข้าถึงต่าง ๆ ไม่ได้ผลอย่างแน่นอน เพราะเป็นการฝืนธรรมชาติของเด็ก

อย่างไรก็ตามกลุ่มเห็นด้วยว่าเด็กควรได้รับการคุ้มครอง และเห็นว่ามาตรการที่รัฐควรใช้แก้ปัญหาประการสำคัญที่สุดคือให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาตั้งแต่วัยเด็กแทนมาตรการจำกัดสิทธิการเข้าถึงต่าง ๆ

## 7. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

7.1 ผลกระทบของการส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศ มีผลกระทบต่อบุคคล หากเป็นในลักษณะการละเมิดสิทธิของผู้อื่นก็จะเข้าข่ายการทำความผิดทางกฎหมาย อันจะส่งผลต่อผู้ส่ง หรือเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบ จนนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์โดย การทำแท้ง การต้องเป็นแม่ในวัยเด็ก การขายบริการทางเพศ การถูกล่อลวง ถูกกระทำอนาจาร หรือถูกข่มขืน แต่หากเป็นการส่งข้อความหรือภาพเกี่ยวกับความรู้ทางเพศในทางเป็นประโยชน์ ก็จะเป็นการป้องกันหรือความรู้เสริม ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นผลดีต่อบุคคลส่วนตัวแล้วยังมีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

ผลกระทบที่มีต่อสังคม ได้แก่ภาพหรือข้อความมีลักษณะขี้ขลาดหรือมีผลต่อการกระตุ้นความรู้สึกทางเพศในลักษณะอนาจาร เป็นการละเลยขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีของไทย อาจเกิดผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นแบบอย่างให้เด็ก เยาวชน ในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นการจูงใจให้เข้าสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นบ่อเกิดคดีทางเพศ

7.2 ประเด็นด้านกฎหมาย มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ฝ่ายแรกเห็นว่าข้อกฎหมายครอบคลุมแล้ว แต่ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นรูปธรรมและเข้มงวดมากยิ่งขึ้น ส่วนอีกฝ่ายเห็นว่าน่าจะกำหนดเป็นกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ หรือเป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดความรุนแรงที่จะส่งผลเสียหายต่อสังคม กล่าวคือ ถ้าเป็นเรื่องที่จะส่งผลต่อสังคมที่รุนแรง ควรกำหนดโทษสูงให้สูงขึ้น

ทั้งนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาผลกระทบเชิงลบจากการส่งภาพหรือข้อความเรื่องเพศในประเทศไทยได้แก่ (1) กฎหมายอาญา ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานผิด มีไว้ นำเข้า คำ

หรือทำให้แพร่หลายซึ่งซึ่งวัตถุหรือสิ่งของลามก (2) กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ การละเมิดชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลหรือที่เรียกว่าการหมิ่นประมาททางแพ่ง (3) กฎหมายคอมพิวเตอร์ ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (4) กฎหมายลิขสิทธิ์ ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (5) กฎหมายคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ซึ่งบัญญัติไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเฉพาะฉบับต่าง ๆ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความลับของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้รายละเอียดดังที่ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ 4

7.3 มาตรการรองรับเพื่อป้องกันผลร้าย คือ การเข้าถึงความรู้ ความเข้าใจแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ทั้งด้านข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ทำให้เยาวชนมีความรู้ เนื่องจากในประเทศไทยยังมีปัญหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ซึ่งขัดกับหลักการของกฎหมายที่ว่าห้ามอ้างความไม่รู้กฎหมายเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบตามกฎหมาย ซึ่งแท้จริงแล้ว ประชาชนไทยมีบางส่วนที่ไม่รู้จริง ๆ คือมีความไม่เข้าใจในบทบัญญัติของกฎหมาย

ควรมีการสร้างสื่อ หรือแนะนำความรู้ให้แก่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะต่อผู้ใช้ที่เป็นเด็กและเยาวชน ครอบครัว หรือโรงเรียน ต้องเข้ามาดูแลและแนะนำการใช้อินเทอร์เน็ตให้แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแล เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อ หรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ

นอกจากนั้นควรมีระบบ หรือโปรแกรม ในการป้องกัน หรือตรวจจับข้อความที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อป้องกันการนำข้อความหรือภาพนั้นไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น จนอาจก่อความเสียหายต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาซึ่งได้สรุปประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในแต่ละข้อมาแล้วนั้น สามารถวิเคราะห์และอภิปรายผลได้ตามกรอบแนวคิดการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

### 1. พฤติกรรมเสี่ยงในโลกออนไลน์

วัยรุ่นลำปางเห็นว่าการโพสต์เบอร์โทรศัพท์ในโลกออนไลน์ อันตราย/ไม่ปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นเรื่องไม่ควรทำ และเช่นเดียวกันเห็นว่าการนัดพบหรือเจอกับคนที่รู้จักกันจากอินเทอร์เน็ต อันตราย/ไม่ปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นเรื่องไม่ควรทำ เช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่าหากวัยรุ่นลำปางเห็นว่าการนัดพบนัดเจอกับคนที่รู้จักกันจากอินเทอร์เน็ต เป็นเรื่องไม่ควรทำ ก็ไม่น่าจะมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมดังกล่าว

ประกอบกับข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่ามีเพียงร้อยละ 2.34 ส่งรูปภาพเซ็กซี่ของตนเองในโลกออนไลน์ และมีเพียงร้อยละ 8.38 ส่งข้อความเรื่องตลกสองแง่สองงามทางเพศ จึงน่าจะสรุปได้ว่าทัศนคติและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นลำปางที่จะเกิดภัยอันตรายร้ายแรงจากการสื่อสารเรื่องเพศวิถีในโลกออนไลน์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

## 2. การสร้างเนื้อหาของวัยรุ่นล่าปางและคุณภาพของข้อมูลในโลกออนไลน์

วัยรุ่นล่าปางใช้สมาร์ทโฟนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมากกว่าคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก ส่วนใหญ่ใช้มากถึงวันละ 6 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเพื่อสังคมออนไลน์เป็นลำดับ 1 มากที่สุด ซึ่งเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ในยุคปัจจุบันที่ชื่นชอบการติดต่อสื่อสารบนโลกออนไลน์ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มเห็นว่าการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มวัยรุ่นล่าปางใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษาน้อยกว่าเพื่อการติดต่อสื่อสารหรือความบันเทิงส่วนตัว โปรแกรมที่ใช้มากที่สุดคือเฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเกี่ยวกับสถิติและพฤติกรรมการใช้งานโซเชียลเน็ตเวิร์ค ของไทยว่าประเทศไทยใช้เฟซบุ๊กมากเป็นอันดับ 9 ของโลก เท่ากับประเทศเยอรมนี โดยมีจำนวนผู้ใช้มากถึง 28 ล้านคน คิดเป็น 42% ของประชากรทั้งประเทศไทย ส่วนอันดับ 1 ยังเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่ที่ 180 ล้านคน (ภาวฐ พงษ์วิทย์ ภาณุ, 2557)

ข้อความที่วัยรุ่นล่าปางส่งในโลกออนไลน์ คือ การพูดคุยทักทายทั่วไปมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องตลกทั่วไป สุภาษิตคำคม เรื่องตลกสองแง่สองง่าม และข้อความลักษณะอื่น ๆ (เช่น การ วิพากษ์วิจารณ์เรื่องเกี่ยวกับงานที่ทำ หรือประสบการณ์ท่องเที่ยว) ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เคยส่งข้อความเรื่องตลกสองแง่สองง่ามทางเพศ มีเพียงร้อยละ 8.38 ถือว่าการสร้างเนื้อหาเพศวิถีในโลกออนไลน์ในลักษณะข้อความมีเพียงเล็กน้อย

ส่วนภาพ/คลิปที่ส่งกันในโลกออนไลน์ ได้แก่ ภาพสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงไปที่คือ ภาพอาหาร รูปภาพ/คลิปตลก ๆ ที่มีผู้อื่นส่งมาให้ รูปครอบครัว คลิประบายความรู้สึกของตัวเอง รูปเช็กชื่อของตัวเอง และภาพลักษณะอื่น ๆ (วิดีโอจากยูทูบ รูปตัวเอง ภาพสัตว์ ศิลปินเกาหลี) และผู้ที่ส่งรูปภาพเช็กชื่อของตนเองในโลกออนไลน์ และมีเพียงร้อยละ 8.38 ถือว่าการสร้างเนื้อหาเพศวิถีในโลกออนไลน์ในลักษณะภาพ/คลิปมีปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับการสร้างเนื้อหาในรูปแบบอื่น

## 3. ผลกระทบในประเด็นความเป็นส่วนตัว การเผยแพร่ และชื่อเสียง ในระดับบุคคล ครอบครัว และสังคม

### 3.1 ผลกระทบของการส่งข้อความเรื่องเพศ

วัยรุ่นล่าปางทั้งชายและหญิง ส่วนใหญ่เคยได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ ซึ่งเป็นข้อความตลกกลามกเรื่องเพศมากที่สุด รองลงมาเป็นคำหยาบเกี่ยวกับเรื่องเพศ ข้อความเกี่ยวพาราสิ มีบางส่วนได้รับข้อความเชิญชวนให้แชร์รูปโป๊/เปลือย หรือแม้กระทั่งข้อความเชิญชวนให้มีเพศสัมพันธ์ โดยได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศมาจากเพื่อนมากที่สุด สอดคล้องกับผลสำรวจงานวิจัยการส่งข้อความเรื่องเพศของวัยรุ่นประเทศฟิลิปปินส์ (Alimen & Austin-Teano, 2011) ดังนั้น พฤติกรรมการสื่อสารทางเพศจึงนับเป็นสิ่งที่วัยรุ่นล่าปางสื่อสารกันมากในโลกออนไลน์

ประเด็นที่น่าสนใจคือ การส่งข้อความตลกกลามกเรื่องเพศเป็นรูปแบบการสื่อสารทางเพศที่พบมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของผู้วิจัยในงานวิจัยหลายเรื่องที่ผ่านมา ที่พบว่าเรื่องตลกกลามกเรื่อง

เพศเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในสังคมไทย (ปองปรารณัน สุนทรเกสัช, 2552; ปองปรารณัน สุนทรเกสัช, 2554; Soonthornpasuch, 2007) โดยสังคมไทยไม่เห็นว่าตลกมากเรื่องเพศเป็นการคุกคามทางเพศ แต่มองว่าเป็นเรื่องสนุก ขำขัน ตัวอย่างงานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิงที่สะท้อนในหนังสือการ์ตูนไทย” ของ Soonthornpasuch (2007: 151) พบว่าการพูดจาแพะโลม ตลกมากในที่ทำงานเกิดขึ้นบ่อยในที่ทำงาน แต่กลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าการกระทำดังกล่าวจัดเป็นการคุกคามทางเพศด้วยวาจาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการคุกคามประเภทอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงเองมองว่าตลกมากในที่ทำงานเป็นเรื่องขำขันมากกว่าที่จะมองว่าเป็นการคุกคามทางเพศ ดังนั้น การที่พบว่ามุขตลกในการ์ตูนที่สะท้อนถึงการคุกคามทางเพศด้วยวาจาปรากฏบ่อยที่สุดจากการศึกษาครั้งนี้ จึงสนับสนุนว่าสังคมไทยเห็นว่าการล้อเลียนผู้หญิงที่มีนัยทางเพศเป็นเรื่องสนุกสนานมากกว่าที่จะมองว่าเป็นเรื่องของความรุนแรงทางเพศ แท้จริงแล้วการไม่ตระหนักถึงรูปแบบความรุนแรงที่ถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย อาจส่งผลร้ายตามมา เพราะความรุนแรงทางเพศมักพัฒนาจากระดับเบา ไม่ชัดเจนว่าเป็นการคุกคาม แล้วทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ หากผู้หญิงไม่ปฏิเสธตั้งแต่แรก

และแม้ว่าปฏิกิริยาเมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ คือรับลบทิ้ง แต่ก็มีคนก็นำไปให้เพื่อนดู และ ส่ง/แชร์/forward ต่อให้คนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มที่วัยรุ่นเห็นว่าการส่งข้อความหรือแชร์ข้อมูลในโลกออนไลน์เป็นเรื่องปกติ และคิดว่าการส่งให้เพื่อนไม่ใช่เรื่องแปลก และไม่ได้คำนึงถึงประเด็นของข้อกฎหมายว่า การกระทำดังกล่าวอาจเข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่ความผิดอาญา

ผู้ที่บอกผู้ปกครองเมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศมีเปอร์เซ็นต์น้อยมาก สะท้อนให้เห็นว่า การสื่อสารเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องที่วัยรุ่นจะขอคำแนะนำจากพ่อแม่ผู้ปกครอง แต่สบายใจที่จะนำไปพูดคุยกันเองในกลุ่มเพื่อนฝูงมากกว่า และในภาพรวม เมื่อได้รับข้อความที่สื่อความหมายทางเพศ รู้สึกเฉย ๆ มากที่สุด แสดงว่าการได้รับข้อความเรื่องเพศไม่ใช่เรื่องที่ทำให้วัยรุ่นลำปางตกใจกลัว

กล่าวได้ว่าการส่งข้อความเรื่องเพศไม่มีผลกระทบที่ร้ายแรงต่อความรู้สึกของวัยรุ่นลำปาง ส่วนใหญ่ เนื่องจากร้อยละของผู้ที่รู้สึกเฉย ๆ (ร้อยละ 45.00) กับตลกขบขัน (ร้อยละ 34.62) แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่รู้สึกกลัว ตกใจ (ร้อยละ 23.08) กังวล (ร้อยละ 14.23) ผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นจากการได้รับข้อความเรื่องเพศจึงได้แก่ ความกลัว ความตกใจ ไม่สบายใจ และกังวลใจ

### 3.2 ผลกระทบของการส่งภาพเรื่องเพศ

มีผู้เคยได้รับภาพที่สื่อความหมายทางเพศถึงร้อยละ 70.28 เป็นภาพการโฆษณาขายสินค้ามากที่สุด รองลงมามีทั้ง ภาพการ์ตูนลามกสองแง่สองงาม ภาพโป๊เปลือย ภาพ/คลิปวิดีโอเกี่ยวกับการแสดงออกทางเพศ เช่น การกอดจูบ การมีเพศสัมพันธ์ ที่น่าตกใจคือมีภาพคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการทำร้ายทางเพศ เช่น การข่มขืน การกระทำอนาจารลักษณะอื่น ๆ และภาพคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการแอบถ่ายบุคคลขณะทำกิจธุระส่วนตัว เช่น เข้าห้องน้ำ ด้วย สะท้อนว่าในโลกออนไลน์ที่วัยรุ่นลำปางติดต่อสื่อสารกันนั้นมี

เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศแฝงอยู่ แสดงว่าสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งของการผลิตซ้ำเนื้อหาความรุนแรงทางเพศที่วัยรุ่นเปิดรับมากที่สุดในโลกปัจจุบัน

จากจำนวนผู้เคยได้รับภาพที่สื่อความหมายทางเพศ พบว่าได้รับมาจากเพื่อนในโลกออนไลน์ที่ไม่เคยพบตัวจริงมาก่อนมากที่สุด รองลงมาเป็นเพื่อน ซึ่งก็ยังน้อยกว่าการได้รับจากคนแปลกหน้า และอาจกล่าวได้ว่าการส่งภาพเรื่องเพศไม่มีผลกระทบที่ร้ายแรงต่อความรู้สึกของวัยรุ่นลำปางส่วนใหญ่ เนื่องจากร้อยละของผู้ที่รู้สึกเฉย ๆ มากที่สุด (ร้อยละ 42.65) รองลงมาคือ รู้สึกขยะแขยง (ร้อยละ 25.45) และตลกขบขัน (ร้อยละ 20.43)

แต่อย่างไรก็ตามมีผู้ที่ได้รับภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ รู้สึกกลัว ตกใจ (ร้อยละ 17.20) กังวล (ร้อยละ 13.62) ดังนั้น ผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นจากการได้รับข้อความเรื่องเพศจึงได้แก่ ความกลัว ความตกใจ ไม่สบายใจ และกังวลใจ และวัยรุ่นลำปางเห็นว่าการที่มีใครบางคนโพสต์ หรือส่งรูปโป๊/เปลือยทางอินเทอร์เน็ต หรือสมาร์ทโฟน หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ อาจจะมีผลด้านลบต่อตัวคนโพสต์คือ ถูกมองว่าเป็นคนลามก เสื่อมเสียชื่อเสียง มีปัญหากับคนรอบข้าง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง แฟน/คนรัก เพื่อน นายจ้าง ส่วนผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของบุคคล คือ ทำให้คนแปลกหน้ารู้ข้อมูลส่วนตัว ทำให้ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลถูกเปิดเผย และทำให้มีการแบ่งปันหรือแชร์ข้อมูลที่มีผลกระทบเชิงลบต่อบุคคลโดยเจ้าตัวไม่ได้ยินยอม

#### 4. การส่งข้อความหรือภาพเรื่องเพศของวัยรุ่นลำปางและนัยทางกฎหมาย

ในภาพรวมวัยรุ่นลำปางคิดว่าตนไม่ชอบที่จะได้รับข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศ และไม่เห็นด้วยว่า “การโพสต์ภาพโป๊เปลือยของตนเองบนโลกออนไลน์เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย” (นั่นหมายถึง แม้จะโพสต์ภาพโป๊เปลือยที่เป็นภาพของตนเองก็ผิด) ประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่ม พวกเขาเข้าใจว่าการส่งหรือแชร์ภาพโป๊เปลือยเข้าข่ายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแม้ว่าเป็นภาพของตนเอง เพราะการส่งภาพโป๊เปลือยอาจเข้าข่ายเป็นภาพลามกอนาจาร เพียงแต่เป็นสิ่งที่ทำจนชิน และคิดว่าเป็นการส่งเข้าไปในกลุ่มที่ติดต่อสื่อสารออนไลน์กันในกลุ่มขณะที่เป็นกลุ่มปิด แต่จะไม่ส่งเข้าไปในสังคมออนไลน์ระบบเปิดที่ผู้ใดก็ได้สามารถเข้ามาเรียกดู

ประเด็นต่อมา วัยรุ่นลำปางเห็นด้วยว่า “การโพสต์ภาพโป๊เปลือยของผู้อื่นบนโลกออนไลน์เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย” แสดงว่าพวกเขามีความเข้าใจว่าการโพสต์ภาพโป๊เปลือยของผู้อื่นบนโลกออนไลน์นั้นผิดกฎหมาย ประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่ม พวกเขาเข้าใจว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และจะเกิดผลกระทบแน่ ๆ กับเจ้าของรูปภาพเหล่านั้น ทั้งในด้านชื่อเสียงบุคคล ครอบครัว และเกิดผลกระทบต่อสังคม ถึงแม้ว่าการสื่อสารในโลกออนไลน์จะเป็นเสรีภาพในการสื่อสารเป็นโลกส่วนตัวที่พวกเขาสามารถทำอะไรได้ตามอิสระ แต่ก็ทำให้เกิดผลกระทบได้ในทุกระดับที่กล่าวมา

ประเด็นต่อมา ในภาพรวมวัยรุ่นลำปางไม่เห็นด้วยว่า “การส่งต่อภาพ/คลิปโป๊เปลือยที่ผู้อื่นส่งมาให้ทางสื่อออนไลน์ไม่ผิดกฎหมาย” (นั่นหมายถึงว่า การส่งต่อภาพ/คลิปโป๊เปลือยที่ผู้อื่นส่งมาให้ทางสื่อ

ออนไลน์ผิดกฎหมาย) อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์กลุ่ม หากพวกเขาเป็นผู้ได้รับภาพไปเปลี่ยนที่ผู้อื่นส่ง มาให้ก็จะเลือกไม่ส่งต่อให้กับคนที่ไม่คุ้นเคย แต่พวกเขากลับคิดว่าถ้าส่งต่อให้เพื่อนในกลุ่มคงไม่เป็นไร เพราะเป็นกลุ่มเดียวกัน สะท้อนว่าวัยรุ่นจะยังคงมีพฤติกรรมส่งต่อ/แชร์ภาพไปเปลี่ยน ทั้ง ๆ ที่ตระหนักว่า เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และพวกเขาคิดว่ากฎหมายไม่ควรเข้ามาก้าวก่ายพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารที่ กระทำกันเฉพาะภายในกลุ่มเพื่อน

ประเด็นสุดท้าย โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่า “การมีภาพ/คลิปไปเปลี่ยนไว้ในสมาร์ทโฟน แทปเลต คอมพิวเตอร์ ของตนเองเพื่อเก็บไว้ดูคนเดียวเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมาย” จากการ สัมภาษณ์กลุ่ม วัยรุ่นต่างเห็นว่าโลกออนไลน์เหมือนห้องส่วนตัวของพวกเขา เรื่องเพศวิถีเป็นเรื่องที่วัยรุ่น เรียนรู้จากสื่อ ทุกคนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ที่ว่าแต่ละบุคคลจะสามารถกลั่นกรองข่าวสารที่ได้รับ ได้ดีแค่ไหน ขึ้นกับดุลพินิจของตนเอง

แต่หากเป็นภาพไปเปลี่ยนของเด็ก เยาวชน ก็ควรได้รับการคุ้มครอง แต่ไม่ควรใช้วิธีปิดกั้น หรือ บล็อกเว็บไซต์ แต่ให้ใช้มาตรการเชิงรุกในการศึกษา หรือจัดกิจกรรมให้เด็กเรียนรู้เรื่องเพศวิถีอย่างถูกต้อง เหมาะสม

## 5. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่าในประเทศไทย มีการจัดการกับปัญหาการส่งภาพหรือข้อความที่มีเรื่องเพศ เข้ามาเกี่ยวข้องทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์โดยใช้กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมาย คอมพิวเตอร์ ในประมวลกฎหมายอาญากฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐาน ผลิต มีไว้ นำเข้า จำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งสิ่งวัตถุหรือสิ่งของลามก ส่วนในประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องคือ การละเมิดชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลหรือที่เรียกว่าการหมิ่น ประมาททางแพ่ง ส่วนกฎหมายคอมพิวเตอร์ ใช้กฎหมายหลักคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งก็สอดคล้องกับในหลาย ๆ ประเทศ แต่อาจแตกต่างตรงที่ประเทศไทยยัง ไม่ได้ให้น้ำหนักของความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเด็กเป็นพิเศษ ดังเช่นในออสเตรเลียหรือ สหรัฐอเมริกาที่การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อลามกอนาจารเด็ก เข้าข่ายเป็น ความผิดฉกรรจ์ที่มีโทษร้ายแรงถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิตได้

นอกจากนี้แล้ว ประเทศไทยยังมีกฎหมายการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ซึ่ง บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายฉบับอื่น ๆ อีกหลายฉบับ แต่ประชาชนมักไม่ค่อยทราบหรือให้ ความสำคัญกับกฎหมายเหล่านั้น อาทิ การรักษาความลับของคนไข้ ลูกความ ลูกค้า ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 ยกเว้นก็แต่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ที่จะเป็นกฎหมายที่ประชาชนรับรู้และเข้าใจว่าเป็นการคุ้มครอง สิทธิข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่นมากกว่ากฎหมายฉบับอื่น และในทางปฏิบัติหลาย ๆ กรณี ผู้คนก็ไม่ให้ ความสำคัญของการเคารพสิทธิส่วนตัวของบุคคลมากเท่าในสังคมตะวันตก

ท้ายสุด พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ก็เป็นกฎหมายสำคัญที่นำมาปรับใช้กับการทำซ้ำ ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อความ รูป หรือภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่สื่อความหมายทางเพศหรือไม่ก็ตาม ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ หากนำไปใช้โดยไม่ขออนุญาตเจ้าของภาพ หรือเจ้าของคอลัมน์ อาจเสี่ยงถูกฟ้องในข้อหาละเมิดลิขสิทธิ์ได้ และหากนำข้อมูลของคนอื่นมาใช้ ถ้าเป็นการใช้ส่วนบุคคล (personal use) ต้องอ้างที่มาชัดเจน แต่ถ้าใช้ในเชิงแสวงหากำไร ต้องระบุที่มาและขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน

## ข้อเสนอแนะในการจัดการกับปัญหา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะด้านมาตรการที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองความรุนแรงทางเพศ ที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มเยาวชนจากการส่งข้อความและภาพทางเพศในโลกออนไลน์ ดังนี้

### 1. มาตรการด้านกฎหมาย

จากที่กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายไทยที่ถูกนำมาใช้มีความเกี่ยวข้องคาบเกี่ยวกันระหว่างกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 จึงขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงดังนี้

1.1 ประมวลกฎหมายอาญา ควรมีการพิจารณาเพิ่มการกระทำที่เป็นการคุ้มครองเด็กจากการถูกละเมิดโดยการใช้ช่องทางการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ควรพิจารณาข้อยกเว้น อาทิ กฎหมายควรมีเจตนาคุ้มครองเด็กจากการถูกระงับ แต่ไม่ควรมีเจตนาเอาผิดกับเด็กที่กระทำการส่งข้อความหรือภาพเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การลดโทษกรณีเด็กกระทำการต่อเด็กด้วยกันเองโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นต้น

1.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ควรเพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิดกับเด็กให้มากขึ้นเป็นพิเศษ เช่น เพิ่มโทษของการเผยแพร่ภาพโป๊เด็กให้มากกว่าผู้ใหญ่ และควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับประเด็นช่องโหว่ของกฎหมายเกี่ยวกับ อายุ ของผู้กระทำความผิดและผู้ที่ถูกกฎหมาย ต้องการให้ความคุ้มครอง เพื่อไม่ให้กลายเป็นว่าเด็กกลับกลายเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้เสียเป็นส่วนใหญ่ อันจะขัดกับเจตนารมณ์ของการคุ้มครองผู้เยาว์

### 2. มาตรการเชิงสังคม

2.1 ควรมีการให้ความรู้แก่สังคมเกี่ยวกับการส่งข้อความหรือภาพที่มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ว่าอาจนำมาซึ่งภัยอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินได้ สำหรับเด็กที่พบว่ามีส่วนภาพตัวเองไปเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้ปกครองต้องให้ความรู้ความเข้าใจและกำชับให้เด็กรีบแจ้งผู้ใหญ่ที่ตัวเองไว้วางใจได้ เพื่อแจ้งตำรวจให้สกัดไม่ให้มีการเผยแพร่ภาพเหล่านั้น และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

2.2 ให้ความรู้เรื่องเพศวิถีแก่เยาวชน อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ

## บรรณานุกรม

- “เตือน! พฤติกรรม “เซลฟี” แฮะ แฮร์ เฝ้าไลก์ ส่องเมนต์ ระวังเป็นพวกขี้อิจฉา.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://mgr.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9570000015577>. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2557.
- “เตือนวัยรุ่นนเท็กซ์ลามกอาจพาวิบัติ.” (2556). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/column/tech/cybernet/4836>. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2556.
- ปณิชา นิตพรมงคล. (2554). “พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.gotoknow.org/posts/561894>. สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2556.
- พิทยากร ลีลาภัทร วันชัย บุญประชา และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์. (2556). “ผลกระทบของสื่อออนไลน์กับเด็กและครอบครัว,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [www.ph.mahidol.ac.th/thai/download/fh/5.pdf](http://www.ph.mahidol.ac.th/thai/download/fh/5.pdf). สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2556.
- มนต์ทิพย์ ธารณะสุข. (2557). “ไม่รู้ไม่ได้แล้ว! ถอดรหัส "ศัพท์สแลง" พ่อแม่ควรรู้!” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [http://www.matichon.co.th/news\\_detail.php?newsid=1418819822](http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1418819822). สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2557.
- มีเดียไทยแลนด์. (2555). “ร่วมเผยแพร่ข้อมูลภาพลักษณะลามก อนาคตส่งต่ออีเมล,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [http://mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post\\_31.html](http://mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post_31.html). สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2557.
- “ห้วงวัยรุ่นฮิต “เซลฟี” คลั่งถ่ายรูปตนเอง ทำขาดความมั่นใจ.” (2557). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thairath.co.th/content/edu/402519>. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2557
- “แอลจีจับมือสวนดุสิตโพลเผยแพร่ผลสำรวจคนกรุงระบุโทรศัพท์มือถือ‘เติมเต็มชีวิต.’” (2557). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.thanonline.com/index.php?option=com\\_content&view=article&id=162208:2013-01-04-07-34-42&catid=176:2009-06-25-09-26-02&Itemid=524#UzP\\_AfmSwhk](http://www.thanonline.com/index.php?option=com_content&view=article&id=162208:2013-01-04-07-34-42&catid=176:2009-06-25-09-26-02&Itemid=524#UzP_AfmSwhk). สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2557.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ประมวลกฎหมายอาญา
- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550